

ข้อจำกัดการค้นหาชื่อเท็จจริงของนายจำเลยในคดีอาญา

นายไมตรี วงศ์ขจรศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-028-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018457 117172287

FACT FINDING OF THE DEFENSE LAWYER IN CRIMINAL CASE

Mr.Maitri Wongkajornsilp

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

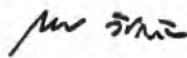
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-028-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ชื่อจำกัดการค้นหาคือเท็จจริงของนายจาเลยในคดีอาญา
โดย นายไมตรี วงศ์ขจรศิลป์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะชีวะกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

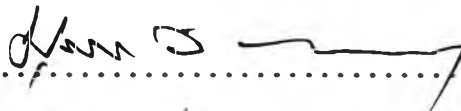

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะชีวะกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุชาติ ไตรประสิทธิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ทองใบ ทองเป่าดี)

โมตรี วงศ์ขจรศิลป์ : ข้อจำกัดการค้นหาข้อเท็จจริงของทนายจำเลยในคดีอาญา (FACT FINDING OF THE DEFENSE LAWYER IN CRIMINAL CASE) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะชีวะกุล, 150 หน้า. ISBN 974-581-028-2

การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา และถูกควบคุมตัวไว้โดยเจ้าพนักงานของรัฐ สิทธิเบื้องต้นประการหนึ่งของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการต่อสู้กับข้อกล่าวหา ได้แก่ การมีทนายช่วยเหลือดำเนินคดี อันถือได้ว่าเป็นรูปแบบการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในทุกประเทศ และจากการศึกษาพบว่าทนายที่เข้ามาช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยนี้ ต้องรับภาระหน้าที่ ค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ และช่วยเหลือรวบรวมพยานหลักฐานแทนผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วย เนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาส่วนใหญ่จะไม่สามารถและโอกาสในการค้นหาข้อเท็จจริงในคดี เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือเพื่อหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ได้ด้วยตนเอง

ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของทนายจำเลยในการค้นหาข้อเท็จจริง โดยเน้นบทบาทหน้าที่ของทนายให้เป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมในการค้นหาข้อเท็จจริงในฐานะเดียวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (quasi-judicial officer) กล่าวคือ ทนายจะมีบทบาทในการรักษาความยุติธรรมของสังคมเป็นหลักสำคัญ ในขณะที่หน้าที่ต้องปกป้องความเป็นธรรมในการพิจารณาคดีให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย การรักษามบทบาทหน้าที่ของทนายดังกล่าว จึงทำให้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต้องให้ทนายมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยค้นหาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ก่อนการพิจารณาคดี ในขณะที่หน้าที่การค้นหาข้อเท็จจริงร่วมกันในระหว่างการพิจารณาคดี ทนายต้องเสนอข้อเท็จจริงที่พบต่อศาลด้วยความรับผิดชอบต่อความเป็นธรรมในสังคม เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเป็นไปโดยความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย จากการศึกษพบว่า ทนายจะมีสิทธิในการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยเพียงแค่การได้พบและปรึกษากับผู้ต้องหาหรือจำเลยเท่านั้น ทนายจะไม่ได้รับการรับรองตามกฎหมายให้มีบทบาทในการค้นหาข้อเท็จจริงใด ๆ แทนผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อค้นหาพยานหลักฐาน พิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือต่อสู้หักล้างพยานหลักฐานของโจทก์อย่างเต็มที่ อันเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะถูกศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษ โดยอาจมิใช่เป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงตามที่โจทก์ฟ้อง แนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องจึงควรมีการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยน่าจะนำแนวความคิดเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการต่อสู้คดี โดยให้ทนายมีหน้าที่ตามกฎหมายในการค้นหาข้อเท็จจริงแทนผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างเต็มที่ตั้งแต่ในชั้นสอบสวนจนถึงชั้นพิจารณาคดี

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2534
ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมที่พิมพ์แนบเล่ม

MAITRI WONGKAJORN SILP : FACT FINDING OF THE DEFENSE LAWYER IN
CRIMINAL CASE. THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR MOORATA
WATANASHEEVAKUL, 150 pp. ISBN 974-581-028-2

When the suspect or the accused is charged in criminal cases and is superintended by the competent official. Having a defense lawyer in defending the charge is the primary right of the accused. This is the protection for the alleged offender or the accused according to the law of criminal procedure in every country.

This thesis finds that the defense lawyer must carried on his duties and obligations in finding all sorts of evidence on behalf of his client. This is so because most of the accused, by themselves, have no chance or have not ability in finding the fact to prove their innocent or to dispute the prosecution witness.

The law of criminal procedure of the United States of America, which accept the importance of the defense lawyer's role, emphasize the defense lawyer's duties and obligations in fact findings. As a quasi-judicial officer, he has the duties and obligations to the public as well as to his client, that is, an attorney is an instrument or agency to advance the ends of justice.

For that purpose, the law of criminal proceedings of the United States of America imposes the defense lawyer's duty for rendering an assistance to social justice or finding fact from every evidence in the stage of pre-trial and the stage of trial. The defense lawyer must present the matter with public responsibility for the impartiality of the parties in adjudication by the court.

The study of Thai criminal procedure law reveals that the defense lawyer only have the right to render an assistance to their clients by meeting and counseling. The law does not confirm the defense lawyers' role to prove their clients' innocent or to discuss the evidence of prosecution.

In order to solve this problem, the Code of Criminal Procedure Law must be amended by adapting the concept which give the authority to defense lawyer in finding the fact from the stage of pre-trial until the stage of trial in criminal case.

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชา-.....
ปีการศึกษา2534.....

ลายมือชื่อนิติศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม-

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จได้ นอกจากองค์ประกอบของความพยายาม ความอดทน และความรู้ของผู้เขียน ยังเกิดจากความกรุณาช่วยเหลืออนุเคราะห์จากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนะชีวะกุล ที่ให้คำแนะนำหัวข้อ การแก้ไขเค้าโครง การตรวจและการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้สละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมการเขียนวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณต่อรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล คณบดีคณะนิติศาสตร์ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขบทความย่อภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เขียน

อย่างไรก็ตาม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่อาจสมบูรณ์ได้หากขาดเสียซึ่งความกรุณาจากรองศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญญาส อาจารย์สุชาติ ไตรประสิทธิ์ และอาจารย์ทองใบ ทองเป่าด ที่ได้สละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำเพิ่มเติมทางวิชาการแก่ผู้เขียน

นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากคุณทัศนีย์ แก้วพิลา นิตกร 6 กองนิติการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือชี้แนะการเขียนวิทยานิพนธ์อย่างสำคัญแก่ผู้เขียนตลอดเวลา รวมถึงการตรวจทานวิทยานิพนธ์ตลอดทั้งเล่ม คุณเกษมทัน อุนหะสุวรรณ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการค้นหาตำราอ้างอิงของต่างประเทศและการแปลบทความย่อภาษาอังกฤษ รวมทั้งการสับสนุนส่งเสริมจากคุณกมล บันไดเพชร คุณสุวิทย์ ลักษณะวารี และซาบซึ่งในน้ำใจและความเอาใจใส่ในขณะเขียน และสอบวิทยานิพนธ์จากคุณสินี บุญสุธา คุณสุภาพรณ ลิทธิเสรีชน คุณสุวรรณา บุญนุช คุณจินตนา ตีรกิจพงษ์พันธ์ คุณเฉลิม หวาดอุดม คุณสิรินทร์ เหมือนใจ และเพื่อน ๆ ทุกคน

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าทางวิชาการอยู่บ้าง ก็เกิดจากพระคุณของบิดามารดาซึ่งเป็นผู้ส่งเสริมและอบรมผู้เขียนให้เฝ้าใฝ่ในการศึกษาหาความรู้อันเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในชีวิต และคณาจารย์ทั้งหลายที่ได้เสริมสร้างความรู้แก่ผู้เขียนเป็นอันดับมาโดยตลอด ถ้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับแต่ผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและเหตุผลในการศึกษา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
3. วิธีดำเนินการศึกษา	3
4. ขอบเขตของการศึกษา	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	5
บทที่ 2 ความสำคัญของข้อเท็จจริงและการค้นหาข้อเท็จจริง	6
1. ความหมายของข้อเท็จจริงในคดี	6
2. การค้นหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาเปรียบเทียบกับคดีแพ่ง ..	7
3. หลักการค้นหาข้อเท็จจริงในคดีอาญา	9
3.1 หลักการค้นหาข้อเท็จจริงในระบบ Common Law ..	10
3.2 หลักการค้นหาข้อเท็จจริงในระบบ Civil Law ...	15
4. ข้อเสนอแนะว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์	17
5. การพิสูจน์ความผิดของจำเลยในคดีอาญา	19
บทที่ 3 บทบาทของทนายกับการค้นหาข้อเท็จจริงในคดีอาญา	23
1. บทบาทของทนายในการช่วยเหลือดำเนินคดีอาญา	23
1.1 การมีทนายช่วยเหลือในการดำเนินคดี	23
1.2 บทบาทของทนายโดยทั่วไป	25

	หน้า
2. การค้นหาข้อเท็จจริงของทนายในประเทศต่าง ๆ	27
2.1 การค้นหาข้อเท็จจริงในประเทศสหรัฐอเมริกา	27
2.1.1 ฐานะของทนายในการค้นหา	
ข้อเท็จจริงในคดี	27
2.1.2 การค้นหาข้อเท็จจริงตามรัฐธรรมนูญ	29
2.1.3 การค้นหาข้อเท็จจริงก่อนมีการพิจารณา	
คดีในศาล	31
1) แนวความคิดทั่วไป	31
2) หลักเกณฑ์ในการค้นหาข้อเท็จจริง	36
(ก) หลักเกณฑ์ในบทบัญญัติ	
วิธีพิจารณาความอาญา	36
(ข) หลักเกณฑ์ตามคำพิพากษา	
ของศาล	41
(ค) การสอบสวนคำให้การของ	
พยานโจทก์	45
2.1.4 การค้นหาข้อเท็จจริงของทนายจำเลยใน	
ระหว่างการพิจารณาคดี	46
2.2 บทบาทของทนายในการค้นหาข้อเท็จจริงของ	
ประเทศเยอรมัน	56
2.3 บทบาทของทนายในการค้นหาข้อเท็จจริงของ	
ประเทศญี่ปุ่น	59
บทที่ 4 การค้นหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาของประเทศไทย	63
1. แนวความคิดในการค้นหาข้อเท็จจริงของไทย	63
1.1 ระบบการดำเนินคดีอาญา	63
1.2 หลักการค้นหาข้อเท็จจริง	65

	หน้า
2. องค์การในการค้นหาข้อเท็จจริง	69
2.1 ศาล	69
2.2 พนักงานอัยการ	71
2.3 ทนายจำเลย	73
3. บทบาทของทนายในการค้นหาข้อเท็จจริง	77
3.1 บทบาทของทนายตามกฎหมายวิธีพิจารณาความ	77
1) บทบาทในการดำเนินคดีอาญา	81
2) บทบาทในการพิจารณาคดีอาญา	82
3.2 บทบาทของทนายตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	83
1) บทบาททนายในศาลแขวง	83
2) บทบาททนายในศาลคดีเด็กและเยาวชน	84
3) บทบาททนายในศาลทหาร	85
4. ปัญหาการปฏิบัติของทนายในการดำเนินคดีอาญาของไทย .	88
4.1 ปัญหาฐานะของทนายในการดำเนินคดีอาญา	88
4.2 ปัญหาบทบาทของทนายในการค้นหาข้อเท็จจริง	94
4.2.1 ปัญหาการค้นหาข้อเท็จจริงก่อน	
การฟ้องคดีในศาล	94
1) การค้นหาข้อเท็จจริงระหว่าง	
การสอบสวนของเจ้าพนักงาน	94
2) การค้นหาข้อเท็จจริงจาก	
พยานหลักฐานอื่น ๆ	100
4.2.2 ปัญหาการค้นหาข้อเท็จจริงใน	
การพิจารณาคดี	103
1) การค้นหาข้อเท็จจริงของทนาย	103
2) การเสนอข้อเท็จจริงใน	
คดีอาญาของทนาย	110
3) การชี้คัดค้านพยานโจทก์	115

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	119
บทสรุป	119
ข้อเสนอแนะ	124
 บรรณานุกรม	 131
ประวัติผู้เขียน	150